

**Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı ve 7 Milletvekilinin;
İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve
Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanunda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve
İçişleri Komisyonu Raporu (2/680)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16/06/1939 tarih ve 3645 sayılı İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Mustafa Ilıcalı</i>	<i>Gülseren Topuz</i>	<i>19/12/2005</i>
Erzurum	İstanbul	<i>İbrahim R. Özal</i>
		İstanbul
<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Cengiz Kaptanoğlu</i>	<i>Nusret Bayraktar</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Recep Yıldırım</i>	<i>Mustafa Baş</i>	
Sakarya	İstanbul	

GENEL GEREKÇE

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 6. maddesi 3. paragrafı "Büyükşehir belediyesi sınırları içine katılan ilçe belediyeleri ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan belediyeler, büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesine dönüşür. Diğer belediyeler ile köylerin tüzel kişiliği kalkar. Tüzel kişiliği kalkan belediyelerin katılacağı ve köylerin mahalle olarak bağlanacağı belediyeler, Bakanlar Kurulu kararında belirtilir." şeklindedir.

Bu ifade ve 5216 sayılı Kanunun ilgili maddeleri ile birlikte Büyükşehir Belediyelerinin sınırları genişlemekte ve belediyenin hizmet vermesi gereken alan artmaktadır.

Yine aynı Kanununun 7. maddesi f bendi "Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; Kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek." şeklindedir.

Büyükşehir Belediye Kanununa göre toplu taşıma hizmeti Büyükşehir Belediyesince sağlanmalıdır.

Ülkemizin en büyük anakenti olan ve dünya anakentleri arasında da büyüklük olarak üst sıralarda yer alan İstanbul'da toplu taşıma hizmeti 16.06.1939 tarih ve 3645 sayılı İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanun ile düzenlenen çerçevede İETT tarafından hali hazırda yürütülmeye devam etmektedir.

3645 sayılı Kanunun bazı maddelerinde günümüzün hızlı değişen şartları nedeniyle değişiklik yapılması gerekmektedir. Kent için son derece büyük öneme sahip, taşıtların yerine insanların taşınmasını sağlayacak, ulaşım ve trafik problemlerinin çözümünde büyük katkıda bulunacak toplu taşıma hizmetinde, özel sektör vb. diğer bazı imkânlardan 3645 sayılı yasa kapsamı nedeniyle yararlanılamamaktadır.

Toplu taşıma hizmetinin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için mevcut taşıt filosunun sayısal olarak artırılmasının yanında eskiyen filo araçlarının yüksek standartta yeni araçlarla yenilenmesi gerekmektedir. Taşıt filosunun gerekli sayıya ve standarda ulaştırılmasında yerel yönetimin imkânlarının yanında özel teşebbüs imkânlarından da yararlanılması belediyelerin işlerini kolaylaştıracaktır. Böylece belediyelerin gerek bugün gerek gelecekte taşıt alımı için harçayacakları özkaynaklarını, ihtiyaç duyulan farklı hizmet alanlarına aktarmaları mümkün olabilecek ve araç alımı için gerekli olan zaman da kısalmış olacaktır.

Bu Kanun teklifi ile toplu taşımada karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi ve mevcut problemlerin aşılması toplu taşıma arz ve standardının artırılması sayesinde, gelişecek toplu ulaşım hizmetlerinden, halkımızın daha konforlu ve verimli bir şekilde yararlanabilmesi amaçlanmaktadır.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No : 2/680

Karar No: 33

24/02/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı ve 7 Milletvekili tarafından hazırlanarak Başkanlığınıza sunulan "İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Başkanlığımızca 31/01/2006 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş, Komisyonumuz 22/02/2006 tarihli 29 uncu toplantısında İçişleri ve Adalet Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Teklifi inceleyip görüşmüştür.

Teklif, İstanbul Büyükşehir Belediyesine, ulaşım sorununu çözmeye katkı sağlaması için özel sektörden araç kiralama yetkisi vermektedir.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde lehte ve aleyhte olmak üzere iki ana grupta özetlenebilecek aşağıdaki görüşler ileri sürülmüştür:

1. Teklifin Aleyhindeki Görüşler:

- Yerleşim ve ulaşım planlarına karar vermeye Büyükşehir Belediye Meclisleri yetkilidir ve bu uygulama doğru bir uygulamadır.

- Mevcut uygulamada Büyükşehir Belediyesi, ulaşım hizmetini özel şahıslar eliyle de yerine getirmeye çalışmaktadır.

- Ulaşım planlarına karar vermeye yetkili olan Büyükşehir Belediyesinin, ulaşım konusunda tek yetkili kılınması da doğru bir uygulama olacaktır.

- Ulaşım sorununun çözümü, Büyükşehir Belediyesinin ulaşım sorununu çözmeye tek yetkili kılınmasına ve ulaşımın tek elden planlanmasına bağlıdır.

- Bütün ulaşım hizmetlerinin tek elden yapılmasına imkân verecek bir sisteme ihtiyaç duyulmaktadır ve bu konuda Komisyon gündeminde bulunan kanun teklifinin acilen görüşülmesi gereklidir.

- Sorunun çözümüne yönelik doğru bir kanun teklifi Komisyon gündeminde beklerken, görüşülmekte olan Teklifin neden görüşülmekte olduğu anlaşıl原因amıştır.

- Bekleyen Teklif, sorunu doğru biçimde kökünden çözmeye yönelik iken, görüşülmekte olan Teklif sorunu kısmen çözmeye yöneliktir ve çözüm yöntemi de doğru bir yöntem değildir.

- Büyükşehir belediyelerinin ulaşım hizmeti sunmada özel sektörden yararlanma olanağı var iken, Teklifteki düzenlemenin nedeni açık değildir.

- Özel şahıslardan alınması öngörülen hizmetin kalite ve verimlilik açısından denetimi güçtür ve bu nedenle belediyenin kendi araçlarıyla hizmet sunması tercih edilmelidir.

- Ulaşım hizmetinin sunumunda özel araçların kiralanması, yapılacak olan ihaleler de belli kişilere çıkar sağlanabilmesi endişelerini gündeme getirmektedir.

- Özel kişiler satın aldıkları aracın maliyetini 2-3 yıl gibi kısa bir sürede elde etmekte ve ardından kâra geçmektedirler. Bu durumda kamu kaynaklarının gereksiz yere özel sektöre aktarılması söz konusu olmaktadır.

2. Teklifin Lehindeki Görüşler

- İ.E.T.T'nin şu anda 2.760 aracı bulunmaktadır ve bu araçlarla günün ihtiyaçlarına cevap vermek olanaklı değildir.

- İstanbul'da ulaşım hizmeti veren 2.000 civarında özel halk otobüsü ve 7.000'e yakın minibüs bulunmaktadır.

- Amaç, toplu taşıma hizmetlerini yaygınlaştırmak ve özel araç kullanımını azaltmak ve bu yolla ulaşım ve trafik sorununu çözmektir.

- Toplu taşıma hizmetlerini yaygınlaştırmak bile, zaman ve tarife bütünleşmesini sağlamakla olanaklıdır.

- Mevcut özel halk otobüsü sistemiyle bu tür bir bütünleşmeyi sağlamak olanaksızdır. Çünkü özel halk otobüsleri kârlılık ilkesi gereğince sadece yoğun olan hatlarda çalışmayı istemekte ve diğer hatlarda çalışmayı reddetmektedirler.

- Bilet, zaman ve tarife bütünleşmesini sağlamak, kârlılık ilkesine bakmadan, gerekirse sübvansiyon yoluyla her hatta belirli zaman dilimlerinde araç çalıştırmakla olanaklıdır.

- Özel sektörün olanaklarından kamu hizmetinin gerektirdiği biçimde yararlanmak, özel sektörün araçları üzerinde yönetme hakkına sahip olmayı gerektirir.

- Özel şahıslardan hizmet ve araç sağlamanın sağlayacağı tasarruflar, metro gibi büyük sermaye gerektiren yatırımlara yönelme olanağı da doğuracaktır.

- Getirilen düzenleme dünya şehirlerindeki düzenlemelerle paraleldir. Örneğin Seul'de 12.000 civarında otobüs bulunmaktadır ve bunların hiçbiri belediyeye ait değildir.

- Özel şirketler kiraladıkları aracın yakıtını, şoförünü, bakımını ve diğer gereksinimlerini kendileri karşılamakta ve belediye, hizmeti kendi ürettiğinden çok daha ucuz bir maliyetle üretmektedir.

- Özel şirketler marifetiyle gördürülecek hizmetler ihaleyle verilecektir ve ihalede hizmet kalitesinin tanımı mutlaka yapılacaktır. Ayrıca belediyeler gerekli denetimi de sürekli yapacaklar ve denetime tabi olacaklardır.

Teklifin tümü üzerindeki bu görüşmelerden sonra, Teklif ile gerekçesi uygun bulunmuş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklifin 1 inci maddesi yukarıda sözü edilen özel araçların kiralanmasına olanak tanımayı amaçlamaktadır. Ancak yapılan düzenlemenin, bu amacı gerçekleştirmesi kuşkuludur. Komisyonumuz bu nedenle bu maddeyi kanun tekniğine uygun olarak yeniden yazmıştır. Madde, Komisyonumuzca yeniden yazılan haliyle kabul edilmiştir.

Teklifin, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ali Sezal</i>	<i>Şükrü Önder</i>
Tekirdağ	Kahramanmaraş	Yalova
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sinan Özkan</i>	<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Şevket Gürsoy</i>
Kastamonu	Adana	Adıyaman
Üye	Üye	Üye
<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>	<i>Şevket Orhan</i>	<i>Ali Yüksel Kavuştu</i>
Ankara	Bursa	Çorum

Üye	Üye	Üye
<i>Ali Ayağ</i>	<i>Muharrem Tozçöken</i>	<i>Fuat Geçen</i>
Edirne	Eskişehir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Koral</i>	<i>Sıdıka Sarıbekir</i>	<i>Hakkı Ülkü</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
	(Çekimserim)	(Çekimser)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Oksal</i>	<i>Nurettin Sözen</i>	<i>Selami Uzun</i>
Mersin	Sivas	Sivas
(Çekimser)	(Çekimserim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Kartal</i>	<i>Mehmet Çiçek</i>	<i>Nadir Saraç</i>
Van	Yozgat	Zonguldak
(Çekimser)		(Çekimserim)

ERZURUM MİLLETVEKİLİ MUSTAFA
İLICALI VE 7 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**İSTANBUL ELEKTRİK, TRAMVAY VE
TÜNEL İDARELERİ TEŞKİLAT VE TE-
SİSATININ İSTANBUL BELEDİYESİNE
DEVİRİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1.- 16.06.1939 tarihli ve 3645 sayılı İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendinin sonunda yer alan "münakalatı temdit ve takviye etmektir" ifadesinden sonra gelmek üzere "işletmek veya işletmektir." ifadesi eklenmiştir.

MADDE 2.- Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**İSTANBUL ELEKTRİK, TRAMVAY VE
TÜNEL İDARELERİ TEŞKİLAT VE TE-
SİSATININ İSTANBUL BELEDİYESİNE
DEVİRİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1.- 16/6/1939 tarihli ve 3645 sayılı İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İdareleri Teşkilat ve Tesisatının İstanbul Belediyesine Devrine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) İstanbul'un Rumeli ve Anadolu yakaları ile civarında ve Adalarda elektrik kudreti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını ve elektrikli tramvay şebekesini ve tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, ıslah, tadil ve tevsi etmek ve bu işler için muktezi gayrimenkulleri istimlak etmek ve işletmelerine hadım bütün muameleler ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görülürse trolleybüs ve otobüs servisleri ihdas etmek, işletmek ve işletmektir suretiyle münakalatı temdit ve takviye etmektir."

MADDE 2.- Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

